

Circa 6. præceptum.

1. Si laicus solutus cum femina soluta concubuerit, pœnitens erit tres annos.

2. Qui turpiloquio, aspectuque polluitur negligens, Pœnitentiam aget XX. dies.

3. Qui cum uxore sua turpiter concubuerit, pœnitens erit XL. dies.

4. Qui cum duabus sororibus fornicatus fuerit, aut filiam spiritualem violaverit, perpetuam pœnitentiam aget.

5. Qui incestum fecerit (non ita enormem) pœnitens erit XII. annis.

6. Qui monalem violaverit, pœnitens sit annis decem.

7. Si quæ mulier cerusa, aliove pigmento se oblinat, ut aliis viris placeat, pœnitentiam aget annos tres.

8. Si presbyter cognovit filiam suam spiritualem, quam scilicet baptizavit, vel quæ sibi confessa fuit, debet pœnitentiam agere XII. annis. Et si crimen sit manifestum, debet deponi, & peregrinando XII. annis pœniteat, & postea monasterium, intret, tota vita sua moraturus ibidem.

9. Pro adulterio septenni, & decennii pœnitentia imponitur. Pro osculo, seu amplexu impudico triginta dierum pœnitentia statuitur.

Circa 7. præceptum.

1. Si quis furtum de re minori fecerit, Pœnitentiam agat annum unum.

2. Qui furatus est aliquid de Ecclesiæ suptilectili, thesauro, vel pecuniam Ecclesiasticam, oblationesve Ecclesiæ factas, pœnitens erit annos septem.

3. Qui decimam sibi retinuerit, aut dare neglexerit, quadruplum restituet, & pœnitentiam aget dies XX. in pane, & aqua.

4. Qui usuras accipit, rapinam facit, Pœnitentias aget annis tribus, uno in pane, & aqua.

Circa 8. præceptum.

1. Qui falso testimonio consenserit, pœnitens erit annis quinque.

2. Falsarius in pane, & aqua pœnitentiam agat, quandiu vivit.

3. Si quis de proximo detraxerit, pœnitens erit dies VII. in pane, & aqua.

Circa 9. & 10. præceptum.

1. Rem alienam nefarie concupiscens, avarusque, pœnitens erit tribus annis.

2. Si quis concupiscit fornicari; si Episcopus, pœnitens erit annos septem; si Presbyter quinque; si Diaconus, vel monachus tres; si Clericus, aut laicus, annos duos.

CAPUT VI.

De Satisfactione per Indulgentias.

92. Quæst. 1. Quid sit indulgentia, &

quotuplex? R. indulgentia est gratia, qua poene temporalis, pro peccatis debita remittitur extra Sacramentum, & Sacrificium per applicationem meritorum Christi, & Sanctorum ejus. Potestatem concedendi indulgentias extare in Ecclesia, ejusque usum fidelibus esse maxime salutarem, definitum est a Trid. Sess. 25. Porro indulgentia alia dicitur integra, seu plenaria, quæ omnem omnino poenam peccatis debitam in Purgatorio tollit; alia non integra, sed partialis, quæ unius, vel plurium annorum, vel dierum poenam remittit, scilicet, quantam dederet unius, vel plurium annorum poenitentia per canones imposita. Indulgentia plenaria a jubilæo solum differt in privilegiis quibusdam, quæ in tempore jubilæi a Pontifice conceduntur ad dispensandum in votis, absolvendum a reservatis, cet.

93. *Quæst. 2.* Quænam causa requiratur ad concedendas Indulgentias? R. requiri piam, & justam causam, & proportionatam effectui, & qualitati indulgentiæ, ut docet Suarius. Nec contrarium docet S. Thomas; quamvis enim n. 4. *dist. 20. q. 1. a. 3.* neget requiri æqualem operum cum poena debita culpis, non negat autem aliquam proportionem cum culpa. Communis sententia censet nullam esse, & validam concessionem indulgentiæ sine causa; sed ut opportune animadvertit Bellarminus, *subditorum non est judicare, utrum causa justa sit, vel non; debent enim simpliciter existimare justam esse.*

94. *Quæst. 3.* Quænam conditiones neces-

sariæ sint ad lucrandas indulgentias? R. I. ut eas lucraturus sit baptizatus. II. ut sit subditus cæcedentis. III. ut non sit excommunicatione irretitus. IV. ut sit in gratia, saltem quando ultimum opus præscriptum impletur, ut docet probabilior sententia, cui adhæret Bened. XIV. in sua Const. *inter præteritos*. V. ut opus præscriptum sit honestum, saltem in objecto; quod si vitiatum sit aliqua culpa veniali, quæ afficiat substantiam operis, puta si quis oret, vel det eleemosynam ob inanem gloriam, ille non lucratur indulgentiam, secus verò si venialis culpa non est circa substantiam, ut distractio, & similia. Ad lucrandam indulgentiam requiritur confessio etiam venialium, dum mortalia non sint, si in diplomate legatur: *qui vere poenitentes, confessi*, cet. ut constat ex decreto S. Cong. approbato a Clem. XIII. Declaravit autem S. C. Confessionem posse etiam expleri in Vigilia festivitatis, in qua conceditur Indulgentia. *bi in*
95. *Ex dictis colligis* 1. indulgentiis frui posse concedentem ipsum, modo opera aliis præscripta & ipse adimpleat. 2. eas non expirare morte concedentis, si sine restrictione sint concessæ. 3. posse uno, eodemque opere plures obtineri indulgentias, si opus non possit iterari intra præscriptum tempus, ut jejunium, communio, cet. & aliunde utile sit ad finem concedentis. 4. non lucrari indulgentiam, qui opera injuncta vel omnino omittit, vel ex parte, saltem notabili, quamvis sine culpa prætermittat. Pariter qui ea non implet tempore, lo-

co, & ratione a concedente præscriptis, aut per alium implet, nisi alter sit solum instrumentum, v. g. famulus ad eleemosynam pro hero suo erogandam. Neque is, qui omnino caret intentione, quæ tamen satis est, ut sit generalis, & interpretativa. 5. lucrari indulgentiam eum, qui opus præscriptum implet, etsi aliunde sit præceptum. 6. non obtinere plenariam indulgentiam eum, qui liber non sit omni culpa, etiam veniali, dum ultimum opus implet; unde consultum est, ut communio sit ultimum. Potest tamen remitti pœna aliis venialibus jam remissis debita, etiamsi non remittatur pœna debita peccatis venialibus non remissis.

96. *Quæst. 4.* An, & quomodo indulgentia defunctis prodesse possit? R. ipsis prodesse non quidem per modum absolutionis, sed per modum suffragii. Verum indulgentiæ concessæ vivis, non possunt applicari defunctis, nisi id exprimat, cum id pendeat a voluntate concedentis. Et licet effectus pro vivis, inquit Wigandt, sit infallibilis, non est tamen infallibilis pro defunctis, cum pro eis nulla promissio adsit, nec Deus acceptet, nisi ad suum beneplacitum. Ut autem quis pro defunctis indulgentiam lucretur, requiritur etiam status gratiæ, saltem in fine operis, ut tutior, ac verior sententia docet, teste Lugo.

97. *Quæst. 5.* Quid requiritur ad lucrandam indulgentiam jubilæi? R. Præcipua circa jubilæum collegit Bened. XIV. in sua Const. inter præteritos, ubi declarat 1. per verba vera

pœnitentibus, & confessis intelligi debere actua-lem confessionem. 2. omnes visitationes Ecclesiæ una die perficiendas esse, scilicet a media nocte usque ad mediam noctem, vel a vespera usque ad vesperam. 3. per clausulam: *ad beneplacitum nostrum, & Sedis Apostolicæ* non cessare indulgentias morte Pontificis. 4. quando in indulto jubilæi suspenduntur omnes, & singule indulgentiæ, plenarias quoque suspendi. 5. indulgentias pro vivis applicari non posse pro defunctis. 6. Tempore jubilæi anni Sancti manere suspensas facultates Regularium absolventi a casibus reservatis Apostolicæ Sedi, & in Bulla Cœnæ contentis, facultates quoque vota commutandi, quocumque sint titulo concessæ. 7. vi jubilæi non posse absolvi hæresim externam. 8. quando dicitur: *commutatio votorum fiat dispensando*, principaliter esse attendendum ad commutationem, ita ut materia subrogata non sit *exorbitanter* minor; secus si dicatur *dispensatio fiat commutando*. 9. facultatem dispensandi non includi in facultate commutandi. 10. quod ad irregularitates pertinet, quicquid sit de controversia, num sub nomine censuræ comprehendatur irregularitas ex delicto, dari facultatem dispensandi ab occulta irregularitate ob violationem censurarum duntaxat. 11. facultatem commutandi pia opera non intelligi datam circa confessionem, & communionem (præterquam cum pueris) aut orationem necessariam in visitatione.

98. Nec commutatio fieri potest in opera aliunde debita. Imo nec jubilæum acquiri po-

test per opus alias debitum (puta, si quis ex legato teneatur dare eleemosynam) nisi qui indulgentiam concedit, nominatim dicat per illud acquiri posse, contingit, cum inter opera injuncta opus alias ut debitum præscribitur, v. g. indicendo jejunium quatuor temporum. Denique commutatio fieri debet in opera ejusdem naturæ. 12. Sacerdoti præter excommunicationem Pontifici reservatam in Const. *Apostolici muneris*, inhabilitatem in jubilæo imponi ad absolvendum complicem in peccato turpi. 13. facultates, quæ tribui solent, cum eo solum intelligi, qui paratus sit ad consequendum jubilæum, & animum habeat exequendi opera injuncta. 14. Confessarios tantum in foro Sacramentali, & Ecclesiis designatis posse absolvere, & vota commutare. 15. eo tempore confessarium imponere debere pœnitentiam confitentibus, ne mutilum maneat Sacramentum. 16. *Nomine partis læsæ* non intelligi judicem, sed eum, qui damnum est passus; nec commutari posse vota in præjudicium tertii, sicut votum perseverantiæ in aliqua Congregatione, quod naturam induit contractus, & reciprocae obligationis inter voventem, & Congregationem.

99. Declarat 17. eum, qui post confessionem prolabitur in lethale, debere iterum confiteri, ut ultimum opus fiat in gratia. 18. opera facta in peccato valere ad lucrandum jubilæum, modo fiant animo exhibendi honorem Deo, & modo ultimum opus adimpleatur in gratia. 19. nomine *incola* venire omnes, qui

sunt Romæ animo ibi morandi per majorem anni partem, & omnes, qui Romæ alicujus muneris, aut negotii causa morantur. 20. Confessionem esse necessariam ad lucrandum jubilæum, etiam si quis habeat solum venialia. Pro aliis vero indulgentiis non requiritur confessio venialium, si confessio præcipitur ut dispositio; secus vero, si injungitur ut opus præscriptum. 21. si post confessionem relabatur quis in mortale, non teneri ad repetendas visitationes, licet teneatur confiteri. 22. in visitatione Basilicarum opus non esse ingredi, vel egredi per portas Sanctas. Si quis autem ante publicationem jubilæi visitaverit Basilicas, & compleat visitationes ipso die publicationis, lucrari jubilæum, modo aliam visitationem quatuor Basilicarum illo die perficiat. 23. satis esse orationem vocalem; si quis autem sola mente orare voluerit, laudandum esse quidem, sed mentali orationi aliquam ab eo vocalem esse adjungendam. 24. posse quempiam iterum lucrari jubilæum, si repetat opera injuncta, sed facultatibus concessis prima solum vice posse gaudere. Hoc tamen non intelligi de indulgentia concessa iis, qui statutis diebus Ecclesiam visitaverint, tunc enim unica tantum indulgentia acquiri potest. Denique eum, qui in confessione absolutus est a censuris, aut alias gratias accepit, eas non amittere, si forte mutet propositum implendi reliqua opera præscripta.

100. Quibus duo sunt adjungenda; alterum est, facultatem Sanctimonialibus in jubi-

læo concessam ad eligendum sibi Confessarium, intelligi solum de Confessariis ab Episcopo approbatis pro quocumque monasterio illius locis. Ita declaravit Bened. XIV. in Const. celebrationem, edita Kal. Jan. 1751. Alterum est, Regulares posse tempore Jubilæi confiteri etiam reservata Sacerdoti cuiilibet, etiam sæculari, ab Ordinario adprobato, ut constat ex Const. Greg. XIII. & Alex. VII. in Const. unigenitus. Ex data hactenus Pontificum doctrina facile explicari possunt quæstiones omnes, quæ de hoc argumento solent agitari, quarum præcipuas vide apud Auctorem nostrum.

CAPUT VII.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

101. *Quæst. 1.* Quisnam sit Minister Pœnitentiæ? R. Solus Sacerdos, habens jurisdictionem. Ita declaravit Conc. Trid. Sess. 1. c. 43. de reform. *Quoniam igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.* Porro ordinariam jurisdictionem habent, Pontifex erga fideles omnes, Episcopi in suos Diœcesanos, Parochi in suos Parochianos, Superiores Religiosorum in suos subditos. Delegatam habet is, qui eam accipit ab

habente jurisdictionem ordinariam; delegatus autem non potest alteri facultatem suam subdelegare, nisi hoc ei specialiter concessum fuerit.

102. *Quæst. 2.* An ad confessiones audiendas necessario requiratur præter jurisdictionem approbatio Episcopi? R. aff. ex Tridentino Sess. 23. de Ref. c. 15. decernente; *nullum etiam Regularem posse confessione Sæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat.* Sensus autem Concilii est, ut nemo non solum licite, sed nec valide possit absolvere sine Episcopi consensu, & approbatione, quæ est veluti conditio necessaria ad jurisdictionem recipiendam. Ita constat ex universæ Ecclesiæ praxi, & ex damnatis ab Alex. VII. propositionibus, videlicet...

1. *Concilium Tridentinum non obligat Regulares in Gallia ad obtinendas approbationes ab Episcopis, ut Sæcularium confessiones audire possint, neque ex illius Concilii auctoritate privilegia Regularium restringi possunt, cum id in Gallia receptum non sit, præterquam in decisionibus fidei.*

2. *Satisfacit præcepto Confessionis annuæ, qui confitetur regulari, Episcopo præsentato, sed reprobo.*

3. *Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere confessarium simplicem Sacerdotem, non approbatum ab Ordinario.*

103. Jam vero cum Concilium non loquatur, nisi de confessione sæcularium, possunt Regulares cum facultate suorum Prælatorum audire confessiones Religiosorum ejusdem Ordinis. Verum ad audiendas confessiones Monialium, etiam Religiosis subjectarum requiritur Episcopi adprobatio ex decreto Greg. XV. & Clementis X. in Const. quæ incipit *superna*, in qua declaratur 1. non posse Regulares in una diœcesi approbatos confessiones audire in alia diœcesi, ubi non sunt approbati, quamvis pœnitentes subditi sint illius diœcesis, in qua confessarius fuerat approbatus. 2. generaliter approbatos ad audiendas confessiones sæcularium non posse confessiones monialium audire sine speciali adprobatione, neque approbatos pro uno monasterio censi pro alijs approbatos. Item extraordinarios semel deputatos ad confessionem monialium, finita deputatione, non posse easdem moniales absolvere sine nova facultate. 3. declaratur, posse Confessores Regularium in Monasteriis excipere confessiones illorum sæcularium, qui sunt de ipsorum familia, & continui commensales; non autem aliorum, qui tantum illis deserviunt.

104. Q. 3. An simplex Sacerdos ab Episcopo non adprobatus possit absolvere de solis venialibus? R. non posse id licite fieri, certum est ex decreto Innoc. XI. ubi jubentur Episcopi, ne permittant, ut venialium confessio fiat Sacerdoti non adprobato ab Episcopo; Sacerdotibus autem indicitur: si quicumque Sacerdotes secus egerint, sciant Deo se rationem

esse reddituros. Imo nec valide id licere tuentur aliqui satis probabiliter, quod Sacerdos jurisdictionem absolvendi habet ab Ecclesia; hæc autem non videtur voluisse conferre simplici Sacerdoti jurisdictionem absolvendi a venialibus, cum ipsi expresse prohibeat uti tali jurisdictione. Nihilominus communissima est sententia Theologorum cum Suario, Lugo, Cano, Salamant. & alijs validam esse absolutionem venialium datam a Sacerdote, etiam non adprobato, eo quod venialia non sint materia necessaria Confessionis. Unde creditur Christum ea non subdidisse potestati Ecclesiæ, vel sufficere eam potestatem solvendi, quæ conferitur in ordinatione, ut alii volunt.

105. *Quest. 4.* An Parochus possit confessiones audire in aliena parochia? R. 1. posse audire confessiones suorum subditorum, cum certe ordinariam habeat jurisdictionem quoad proprios subditos, quæ cum non sit contentiosa, nec requirat strepitum fori, exerceri potest in quovis territorio. R. 2. sine licentia Episcopi non posse absolvere alienos subditos, etiam cum facultate illorum Parochi. Ratio est, quia Parochus non approbatur ab Episcopo, nisi pro parochia, in quam eligitur, nec in alias extenditur ejus ordinaria jurisdictio. Atque ita declaravit S. Congregatio Concilii, cui adhæret Bened. XIV. Hic tamen recte animadvertit, id Parochis licere, ubi viget consuetudo, quæ jurisdictionem conferre valet, saltem ex tacita Episcopi facultate.

106. *Quest. 5.* Qualis in Confessario debeat
Tom. II.

esse Episcopi adprobatio? R. 1. non sufficit adprobatio petita, & negata, etiamsi injuste negetur, contraria vero sententia est omnino improbabilis, etiam pro Regularibus, post damnatam propositionem ab Alex. VII. superius allatam. 2. adprobationem petendam esse ab Ordinario loci, in quo confessiones excipiuntur, ut fert communis sententia, & praxis fidelium, idque videtur constare ex Bulla Innoc. XII. *cum sicut*, decernente: *Confessarios tamen sæculares, quam regulares, quicumque illi sint, in vim Bullæ Cruciatæ nullatenus posse audire pœnitentes, sine adprobatione Episcopi loci, in quo ipsi pœnitentes degunt, & Confessarios eligunt. Neque ad hoc suffragari adprobationem semel, vel pluries ab aliis Ordinariis aliarum diœcesum obtentam, etiamsi pœnitentes illorum Ordinariorum, qui tales confessarios approbassent, subditi sint.* Deinde declarat Pontifex, alias confessiones fore invalidas, & confessarios suspensos, cet. reprobata, tanquam falsa, & temeraria quacumque contraria opinione. Quam bullam Innocent. confirmavit Bened. XIV. in bulla, quæ incipit *Apostol.* Ratio autem est, quia ex eo quod quis confiteri vult in aliquo loco, quoad hoc fit subditus Episcopi illius loci, saltem ex consensu Episcoporum, a quibus erga proprias oves data intelligitur jurisdictio Sacerdoti approbato ab Episcopo loci, in quo velint conteri.

107. *Quest. 6.* Quosnam Sacerdotes, & quomodo aprobare possit Episcopus? R. 1. Episcopus in sua Diœcesi non potest adprobare Sacerdotem aliquem, nisi subdatur ipsi saltem ad tempus. Adprobatio autem fieri ab

eo potest, vel per se, vel per alium, cum non sit actus ordinis, sed jurisdictionis tantum. R. 2. adprobatio fieri potest cum restrictione ad tempus, locum, personas, cet. & contraria doctrina damnata est ab Alex. VII. tanquam temeraria, & erronea. Nec limitationis suæ rationem cuiquam reddere tenetur Episcopus, ut ait Cabassutius. Quod si adprobatio semel absolute conceditur, non extinguitur morte concedentis, nec revocari potest sine justa causa. Et quamvis tunc nullam forte revocationem, sine causa factam, Theologi nonnulli contendat; hæc tamen opinio in praxi non potest habere locum, cum multæ possint esse revocationis causæ confessario ignotæ, nec hujus sit judicare de justitia causæ propter periculum hallucinationis.

108. Hic nota, S. Pium V. in Const. *Romani.* declarasse, Regulares adprobatos ad Episcopo antecessore posse iterum examinari a Successore, & si minus idonei reperti fuerint, reprobari. Unde nonnulli colligunt, teste Ferraris, Vicarium Capitularem non posse Regulares vocare ad examen, nec eos privare facultate excipiendi Confessiones, nisi facultas data sit ab Episcopo *ad nostrum beneplacitum*, tunc enim morte Episcopi illa expirat.

109. *Quest. 7.* An Sacerdos ab Episcopo adprobatus habeat jurisdictionem ab absolvendum complicem in turpi peccato contra sextum præceptum? R. neg. ex duobus decretis Bened. XIV. altero dato kal. Jun. 1741. altero 8. Feb. 1741. In primo declarat Ponti-

fex, Sacerdotem absolventem a peccato turpi socium criminis carere omni facultate, & jurisdictione, proindeque absolutionem irritam fore, ac nullam. 2. Ita absolventem incurere Excommunicationem Papæ reservatam. 3. excipitur casus extremæ necessitatis, nempe mortis articulus, deficiente alio Confessario, etiam simplici Sacerdote, qui possit eum absolvere. In posteriori decreto declaratur, ad rem, de qua agitur, perinde esse, nullum adesse Sacerdotem præter complicem, ac eum tantum adesse, qui non possit excipere confessionem sine periculo scandali, aut infamiæ penitentis, proindeque in eo casu non prohiberi, quominus Sacerdos possit impudiciæ complicem absolvere; tenetur tamen Confessarius complex talia pericula, si possit, avertere sub eadem pœna excommunicationis, licet tunc valide absolveret, etsi non averteret.

Alia circa jurisdictionem confessarii vide apud Auctorem hujus capituli dubio II. & III.

CAPUT VIII.

De Peccatorum reservatione.

110. *Quæst. 1.* Quid sit reservatio, & quibus conveniat reservandi potestas? R. 1. reservatio est restrictio, vel negatio jurisdictionis circa peccatum aliquod. Certum est inesse Ecclesiæ hanc potestatem quædam graviora crimina reservandi, a quibus inferiores Ministri nequeant absolvere, ut ita subditi melius cognoscant il-

lorum gravitatem, & ab illis abstineant, quorum difficilem vident remissionem. R. 2. hæc potestas convenit R. Pontifici quoad omnem Ecclesiam, cujus est supremus Pastor; Episcopis quoad subditos suæ Diocesis. Prælati Religiosorum Ordinum ex decreto Clem. VII. undecim tantum casus reservare possunt, nec plures sine consensu Capituli generalis pro toto Ordine, aut Provincialis pro tota provincia; de his autem postea dicendum.

111. *Quæst. 2.* An, & quænam sit causa reservationis? R. Nemo potest reservare sibi peccata sine gravi, & justa causa, cum ea potestas, ut Tridentinum ait Sess. 14. c. 7. data sit Episcopis, *in edificationem, & non in destructionem.* Hinc reus est peccati lethalis, qui absque justa causa reservationem imponeret. Quid vero si injuste imponatur, eritne valida, an non? Invalidam aliqui dicunt cum Soto ex ratione adducta a Tridentino; sed communis, & magis vera sententia ait, illicitam esse, sed validam, quia tota jurisdictione pendet ab Episcopo, qui sicut potest Confessariis suis, etiam parochis non concedere facultatem absolventi ab aliquo peccato, ita poterit illud sibi reservare; in re autem standum est pro potestate Superioris. Excipit autem De-Lugo, si reservatio facta Parocho sit talis, ut officio suo fungi recte non possit; tunc enim nulla esset hujusmodi reservatio.

112. *Quæst. 3.* An ingnorantes peccati reservationem, ab illa excusentur? R. neg. de peccati Episcopo reservatis, cum reservatio non